

[Støhr Johansen.]

på baggrunden af ønsket om optagelse af indenlandske og udenlandske lån; men man kan vist roligt uden at overdreve sætte en streg under udenlandske lån. Det er et blåt stempel, man ønsker, og så kan man jo diskutere, om elproduktionen skal stilles bedre end det private erhvervsliv, stilles bedre end andre statslige og kommunale foretagender og opnå de billige lån. Det er jo et spørgsmål, man naturligt kan stille.

Jeg vil gerne i dag minde om, at mit parti ikke hører til dem, der mener, at landet i en situation, hvor der er direkte overbeskæftigelse, kan betragte det som helt ufarligt at lukke for meget op for udenlandske lån. Jeg har set, at den højtærede indenrigsminister i sin fremsættelsestale tilføjer, at der naturligvis ikke er givet nogen garanti derfor, men jeg vil gerne understrege, at man skal ikke være så naiv, at man ikke kan se, at der i dette forslag foreligger en eventuel genvej til at kunne få udenlandske lån.

Jeg vil gerne føje til, for jeg vil naturligvis ikke være alt for passiv over for lovforslaget, at hvis man tager udenlandske lån, er det fortrinsvis til indkøb af turbiner og kedler, og et kraftværks opførelse vil kræve et større udenlandsk lån end netop den nævnte tredjedel. Jeg vil meget gerne sige, for at man ikke skal misforstå min stilling til problemet, at kraftværkerne måske er det område, hvor det er mindst betænkeligt at give udenlandske lån.

Jeg vil gerne på samme måde som det ærede medlem hr. Johan Philipsen over for det høje ting understrege, at der er jo i virkeligheden sket en meget formålstjenlig opbygning af elværkerne her i Danmark. Det første værk, der blev dannet på bredt grundlag, Isefjordværket, som nu er oppe på at producere en fjerdedel eller en tredjedel af Danmarks strøm, er jo bygget op på tre interessenter, en kommune, et andels-selskab og et aktieselskab, og det har vist sig, at man gennem denne udbygning, denne stordrift har kunnet skabe meget billige produktionspriser. På samme måde har man bygget op ude omkring i landet, og for de fleste værkers vedkommende er det jo de store købstadkommuner, der er bærende inden for de store interessentskaber.

Denne udvikling har medført, at vi i

Danmark har kunnet gøre elpriserne billigere og billigere. Før i tiden lå Danmark med kæmpepriser i forhold til de nationer, der havde vandkraft, hvor man altså havde gratis produktionskraft gennem vandet. I dag er situationen den, at Sverige med sine store vandkraftanlæg har en højere pris fra elværket til den institution, der fordeler elektriciteten, end vi har her i Danmark.

Denne form for samarbejde mellem kommunerne, mellem interessenter af forskellig art, som nu er med til at lede storværkerne i Danmark, har haft meget stor betydning for den industrielle udbygning i Danmark, men har også trods alt medført nogen forskellighed; forholdet er jo det, at der i dag er visse værker, der har konsolideret sig mere end andre værker. Jeg kan nævne, at der er et par enkelte værker i Danmark, måske tilmed de største, der praktisk taget er selvfinansierende. Jeg kan også her minde om, at ikke mindst den tidligere finansminister hr. Kampmann i adskillige taler ved elektricitetsværkernes møder og andetsteds har slået fast, at kraftværkerne i virkeligheden havde en sådan position, at de burde være selvforsynende med kapital. Selvfinansieringen er jo også voksende. I de mindre værker var der jo i gamle dage teknikere, der havde den indstilling, at man næsten skulle levere elektriciteten til kostpris, men dér er man nu gået over til mere forretningsmæssige metoder, hvorved man gennem henlæggelser og gennem afskrivninger er blevet væsentlig mere selvfinansierende. Enkelte værker er praktisk taget i stand til at være helt selvfinansierende. Derfor er det klart, at alle storværker ikke er lige interesseret i denne låneforening, i hvert fald ikke før der er foretaget en væsentlig undersøgelse af hele problemet.

Jeg lægger ikke skjul på, at min opfattelse er egentlig den samme som tidligere finansminister Kampmanns. Jeg mener, at med den baggrund burde storværkerne være selvfinansierende. Det er selvfølgelig klart, at anlæg af et atomkraftværk til fælles brug er en fælles opgave, men til de øvrige opgaver lægger jeg ikke skjul på at det ville være af meget stor betydning for dansk økonomi, hvis selvfinansieringen kunne gennemføres for de store værker.

Når man åbner aviserne i dag til morgen,